

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XLVIII):

Ce e "PATRIA"? - Ce n'am întemeiat noi, nu putem lăsa noi să se dărîme...! -
Concepția ideală și etică a patriei?

Anul Iorga
Anul sămănătoriștilor

Ce e "PATRIA"? LA MULȚI ANI ROMÂNIA!

Patria însă cere mult mai multă cugetare pentru a da un mult mai puternic sentiment, iar, la cei simpli, cere un instinct mult mai covârșitor.

Pornind din *trecut*, **noțiunea patriei**, răzimată pe *amintiri*, cuprinde în ea **viitorul**, *datoria față de viitor*. **Ce n'am întemeiat noi**, nu putem lăsa noi să se dărîme; **ce n'am creat** nu putem lăsa pradă nimicirii; **ce n'am cucerit** nu putem pierde!

Concepția ideală și etică a patriei!

Să nu-i tăgăduim sentimentul de patrie ... așa fiind sufletul oamenilor noștri, nu-i întreba, între grijile și ostenele lor, ce simt... **Nu-ți vor răspunde ...**

țara s'a ținut prin munca și jerfa țăranilor!

șagunism - tribunism - sămănătorism

un organism social
prin cultură

Nicolae Iorga
1871 - 1940

Continuăm reproducerea discursului «Ce e "PATRIA"? - idei dintr'o conferință ținută la Roman în ziua de 21 februar 1910 de N.Iorga»: «La Adrianopol, într'un clasic han turcesc, unde abia găsiai cu cine să te înțelegi, am întâmpinat astfel pe un ciudat individ, care, fără intenții de speculă ori de escrocherie, a început a-mi vorbi, foarte vioiu și vesel, într'o limbă pe care n'o mai auzisem niciodată și nicăiri și pe care, pentru a-i face la rîndul meu plăcere, am consimțit s'o recunosc ca limba noastră românească. **Și aceștia prețuiesc, doresc, iubesc în felul lor România, tot pentru cerul și florile și ușurințele ei de traiu. Și ei vorbesc cu simpatie de țara câștigurilor lesnicioase în cea mai plăcută natură.**

Dar putem crede oare că ei au în sufletele lor în cât de slab grad ceia ce trebuie pentru a li se admite concepția și sentimentul de patrie, cu sau fără ceia ce derivă de la dînsele?

Odată, spune un martur ocular, într'un lagăr African, la marginile pustiului, supt neiertătorul cer de aramă fierbinte, între sălbatecele rase inferioare ale întinderilor nisipoase, printre soldații dintr'un corp special, recrutat pe viață, se poate zice, dintre oameni în vîrstă, rebut și primejdie a orașelor, desertori ai tuturor profesiunilor, - un glas s'a ridicat seara, cîntînd "Rîndunelele" lui Béranger. E vorba în această simplă și mișcătoare poezie de locurile pe care rîndunica, venită în căldura sigură a Africei, le-a văzut înaintea de a părăsi țara de neguri și vînturi reci a Franciei. Și, prin versul poetului, un pribeag întrebă dacă între afîtea rîndunele este vre una care să fi văzut

cutare căsuță, cutare fântână, cutare drum de taină, cutare locuri sfinte pentru sufletul unui soldat înăsprit de soartă și luptă, care nu se va mai întoarce niciodată acolo, departe, unde a fost fiu iubitor și nevinovat, tânăr setos de dragostea d'întăiu. Soldații cu fața cruntă ascultă. Și deodată se face tăcere: cel ce cînta s'a întrerupt, zugrumat de duioșia atotputernică a amintirilor sale, și acum lîngă dînsul plîng ceilalți cu toții, plîng sumbrii soldați ai exilului veșnic.

Frumoasă simțire, de sigur. E însă în ea patria? Ceva care se apropie de dînsa, da. Patria însă cere mult mai multă cugetare pentru a da un mult mai puternic sentiment, iar, la cei simpli, cere un instinct mult mai covîrșitor.

II. Patria nu poate pleca nici din cea mai largă, mai tare și mai înaltă conștiință a prezentului unei țări. Numele ei chiar o spune aceasta. Noi zicem: patrie, nu fiindcă au zis așa Francesii din veacul al XVIII-lea, ci pentru că, după Francesi, au întrebuițat cuvîntul Grecii de pe atunci, cari înțelegeau și ei prin patrie înaintea de toate **revoluția libertății, egalității și fraternității**, frenesia mișcărilor violente de eliberare politică, începute la Paris în 1789. De sigur că nu aceasta e însă patria noastră. Înaintea de împrumutarea acestui cuvînt, care nu se ivește pînă atunci în literatura și elocvența noastră, **oare nu exista lucrul, sentimentul de patrie la acest neam?** E o greșeală a se crede că după vechimea și originea cuvîntului se poate recunoaște totdeauna vechimea și originea noțiunii. Cuvintele se înlocuiesc între ele și o modă aduce pe unul în locul celuilalt care se pierde. De fapt, prin "**moșia**" cea veche se numia ceia ce se numește astăzi prin "**patrie**". Și aceasta ne duce spre adevăratul înțeles, spre definiția cea dreaptă. **Patrie ar însemna pămîntul părintesc.** Dacă înfățișezi actul de naștere cu doi pămînteni ca antecesori ai făcut dovadă, iar, dacă poți adăugi și un bunic, o bunică, atunci e mare bucurie în Israel și saltă Ierusalimul. "**Moșie**" lămurește însă cu mult mai bine. **Ea vorbește de moși, de strămoși. Un moș** a întemeiat o așezare de oameni, el a tăiat brazda, d'întăiu, el a ridicat patru păreți de casă, el a pus temelie lăcașului de închinare, el a dat nume locului pustiu, nenumit pînă atunci. Un Negre a făcut satul; ceia ce vine după el, Negreștii ca oameni și ca pămînt sînt urmașii lui de sînge și moștenitorii lui de drept. Al lor și numai al lor e dreptul. Și, îmbrățișînd întreg cîmpul țerii, toți urmașii de sînge al întemeietorilor de sate și tîrguri, ai despicătorilor de brazde, ai ziditorilor de case și ctitorilor de biserici, sînt moștenitorii moșiilor ce fac la un loc o singură, mare și sfîntă moșie, care este, trebuie să fie și poate să fie numai a lor. De la vechii Daci, de la Romanii aducători de cultură superioară, de la cele d'întăiu neamuri statornice și muncitoare, prin acești deschizători ai vieții sociale, politice, culturale cu caracter românesc, **moșii** satelor, ni vine **moșia: ca s'o stăpînim, s'o apărăm și să n'o împărțim cu nimeni, să n'o dăm nimăruia!** Pornind din trecut, **noțiunea patriei, răzimată pe amintiri, cuprinde în ea viitorul, datorie față de viitor. Ce n'am întemeiat noi, nu putem lăsa noi să se dărîme; ce n'am creat nu putem lăsa pradă nimicirii; ce n'am cucerit nu putem pierde.**

Moralicește nu o putem. Concepția ideală și etică a patriei nu ne lasă. Înaintașii noștri trăiesc numai în noi, urmașii noștri vor putea trăi numai prin noi. Venind de la moși și strămoși de patrie, trebuie să știm a fi și noi pentru alte generații ce vor veni moși și strămoși, transmițători și augmentători de moștenire.

III. Poporul o știe aceasta, o simte. Să nu-i tăgăduim sentimentul de patrie, fiindcă nu-l spune, nu-l strigă, nu-l speculează. Ei sînt oamenii nevoilor multe, cari s'au deprins să tacă, ei sînt oamenii simțirilor fine, cari au datina să nu flecărească. Dacă voiți să-I cunoașteți în toată puritatea și maiestatea lor, vedeți-I în romanele, nuvelele, poeziile literaturii nouă, care se inspiră de la el. Descoperiți-l în paginile lui Ionescu-Boteni, care oglindesc viața pe literele plaiuri de moșnenie ale Muscelului. Nici cel mai perfect cavaler stil Ludovic al XIV-lea ori Henric al IV-lea, care se frisează pentru o declarație și îngenunche, întinzînd poeticul buchet supt o rază de lumină care-l încunjură cu o aureolă, nici acest tînăr bine crescut care știe cum se vînează o zestre și ce înseamnă un contract înscris la secția de notariat, nici acela n'are distincția superioară a pețitorului din acele locuri, care spune într'o licărire de fulger, la ceasul pe care l-a vrut Dumnezeu, o vorbă, una singură, care ajunge pentru a lămuri rostul a două vieți. Și, dacă ați ști ce vorbește în gîndul celui tăcut care, pentru ca doi advocați să cîștige cei cinci lei pentru mezeluri, a pierdut dreptatea pe care a urmărit-o o viață și care face, fără nicio formalitate, un apel sigur la Dumnezeu care va judeca pe toți! Deci, **așa fiind sufletul oamenilor noștri, nu-i întreba, între grijile și ostenele lor, ce simt.** Nu-ți vor răspunde sau vor răspunde ca acelor cari-i întreabă degeaba. Întrebați însă anele acestei țări. Ele vor spune că, într'un timp cînd clasele de sus își uitaseră datoriile, cînd unii ieșiau cu crucea și evanghelia înaintea Rușilor, alții făceau petiții Austriei, garanție a tuturor privilegiilor, și toți cădeau în brînci înaintea Turcilor, **țara s'a ținut prin munca și jerfa țăranilor.** Să nu se citeze anumite declarații ale lor de astăzi ca să-i înfățișăm ca pe niște fără-patrie. Să nu repetăm concluziile străinilor, cari impart societatea din România în două: de o parte ciocoi exploatare, cei cari au moștenit pămînt și nume, cei cari au căpătat o cultură, cei cari au fost numiți într'o funcție, cei cari poartă o uniformă, de o parte, iar, de alta, poporul adevărat, țărani și ... Evrei, monstru cu căciulă și tichie, cu chică și perciuni, care se va desrobi de jugul ciocoiului, căpătîndu-se în aceeași clipă prin aceeași luptă drepturi, de acei cari ar fi trebuit să le aibă totdeauna și de acei cari nu trebuie să le aibă niciodată. O fi zicînd țăranul, năpădit de Evrei în chiar satul lui, grație Consiliilor comunale și caselor de închiriat ale consilierilor și ordinelor de la București, o fi zicînd că și Jidanul e om și că-i e spre ajutor, dîndu-i banul, așa de rar la țară, în clipa cînd are nevoie de dînsul.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xlviiii-ce-e-patria-ce-nam-intemeiat-noi-nu-putem-lasa-noi-sa-se-darime-conceptia-ideala-si-etica-a-patriei-155446.html>

În: *Tribuna*, 2 decembrie 2020